

ZAPISNIK
sa 49. sjednice Savjeta Agencije za sprječavanje korupcije
održane 17. maja 2021. godine

Sjednica je počela u 10.15 sati.

Predsjedavao je Momčilo Radulović, predsjednik Savjeta ASK.

Sjednici su prisustvovali: Goranka Vučinić, Rifat Hadrović, Zlatko Vujović i Gavriilo Čabarkapa, članovi Savjeta ASK.

Sjednici su prisustvovali: Jelna Perović direktorica ASK, Aleksandra Vojinović, sekretarka Savjeta ASK, Milena Kustudić i Marija Savić, samostalne savjetnice u Odsjeku za edukacije, istraživanja, kampanje i analitiku ASK.

Sjednica je bila otvorena za predstavnike medija.

Za 49. sjednicu jednoglasno je utvrđen sljedeći

DNEVNI RED:

1. Prvi kvartalni izvještaj o sprovođenju Plana rada ASK za 2021. godinu; i
2. Tekuća pitanja.

Jednoglasno je prihvaćen prijedlog da sjednici prisustvuju Milena Kustudić i Marija Savić.

Jednoglasno su usvojeni zaposnici sa 47. i 48. sjednice Savjeta ASK.

Prva tačka: Prvi kvartalni izvještaj o sprovođenju Plana rada ASK za 2021. godinu

Predsjedavajući je podsjetio da Savjet ASK, u skladu sa ranije utvrđenom praksom, redovno prati sprovođenje godišnjeg plana rada Agencije, kroz razmatranje tri kvartalna izvještaja o radu.

Prije otvaranje raspravom na poziv predsjedavajućeg, **Milena Kustudić** je predstavila Prvi kvartalni izvještaj o sprovođenju Plana rada ASK za 2021. godinu (*sastavni dio ovog zapisa – objavljen na internet stranici ASK*).

Nakon otvaranja rasprave, **Zlatko Vujović** je pohvalio metodološki pristup izradi Izvještaja, imajući u vidu da sadrži uporednu statistiku u odnosu na pethodne periodne, što omogućava članovima Savjeta da prate rezultate rada ASK i iz toga izvedu određene zaključke. Posbena je pohvalio rezultate koji su postignuti u oblasti prekršajnih postupaka u prvom kvartalu tekuće godine, gdje se bilježi rast sa 39 na

197 postupaka, što predstavlja povećanje za oko 500%. Takođe, pohvalno je i to što je povećan broj neanonimnih prijava zviždača, što ukazuje na povećan stepen povjerenja u rad ASK. Ipak, dodatni napredak je potreban u oblasti kontrole finansiranja političkih subjekata i izbornih kampanja, jer se stiče uisak da je izostao efikasan odgovor na dešavanja na terenu u toku izborne kampanje. Pojasnio je da je očigledno da je u Crnu Goru unesena velika količina novca iz inostranstva i da je postojala umiješanost u izbornu kampanju od strane različitih struktura iz druge države, što je zakonom zabranjeno, ali da odgovora nadležnih institucija Crne Gore po tom pitanju nema. Iako se nadležnosti Agencije svode na administrativnu provjeru, ipak je potrebno nešto mijenjati, u smislu unapređenja saradnje sa represivnim organima koji imaju nadležnost da ispituju tokove novca. U tom smislu, treba razmisliti o zakonskim izmjenama, kako bi se nadležni državni organi obavezali da postupaju po službenoj dužnosti u takvim i sličnim situacijama. Iako Agencija ne može da ispituje nelegalni novac koji je uplaćen na privatne račune, ali treba da inicira izmjene zakonodavstva, kako bi se obezbijedio sistemski odgovor, jer navedene pojave ugrožavaju integritet izbornog procesa.

Momčilo Radulović je pohvalio sadržaj i formu Izvještaja, i ocjenio da su pomaci u odnosu na prethodni period vidljivi, što se može vidjeti iz podataka koji su prikazani u Izvještaju. Saglasio se sa ocjenom Zlatka Vujovića da podatak da je više neanonimnih prijava govori o tome da je povjerenje u rad Agencije poraslo.

U odnosu na ocjene Zlatka Vujovića, **Jelena Perović** je kazala da bi bilo korisno organizovati sastanke sa Policijom i Tužilaštvom, kako bi se postigao odgovor o unapređenju saradnje i razmjeni podataka u oblasti kontrole finansiranja političkih subjekata i izbornih kampanja. Kao primer je navela slučaj gdje je Agencija dobila informaciju da je za vrijeme kampanje za određena vozila bilo uplaćeno gorivo u iznosima od po 20 eur, ali podataka o uplati tog novca na žiro račun političkog subjekta nije bilo. Zbog toga je predmet prosljeđen Policiji i Tužilaštvu, koji su povratno informisali Agenciju da nemaju operativna saznanja koja mogu ukazati da postoji osnov sumnje da se radi o nelegalnim aktivnostima.

Nadovezujući se na izlaganje Jelene Perović, **Zlatko Vujović** je kazao da postoji problem sa nenovčanim donacijama, jer ih je teško otkriti i dokazati. Dodao je da u Zakonu o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja postoji dosta rupa, kao što je plaćanje troškova oglašavanja putem *Facebook-a*, a što partije pravdaju time

da se plaćanja moraju vršiti preko FB kartice. Agencija to ne smije da toleriše, već treba da insistira na otvaranju posebne kartice koja će biti vezana za žiro-račun, i na taj način da kontroliše plaćanja. Ovo je važno iz razloga što FB postao jedan od ključnih kanala za vođenje kampanje.

Momčilo Radulović je predložio da Savjet održi posebnu sjednicu na kojoj će se još jednom razmortiti sve prijedlozi koje je Agencija uputila nadležnom skupštinskom odboru za izmjenu izbornog zakonodavstva, i da na taj način dâ dodatni doprinos kvalitetnoj izmjeni zakonodavstva koje reguliše ovu oblast.

Goranka Vučinić je kazala da treba nastojati da se ostvari bolji rezultat na osnovu pune implementacije postojećih normi, jer će na taj način Agencija dati svoj doprinos prevenciji korupcije u toku izbornog procesa, a ne da se stalno ide sa zakonskim izmjenama.

Komentarišući Izvještaj, istakla je da su službenice Milena Kustudić i Marija Savić kvalitetno izradile i prezentovale navedeni dokument, kako u pogledu forme tako i suštine. Dodala je da bi i ocjene poslanika na sjednici Odbora za antikorupciju bile značajno drugačije da su se na ovaj način – jasno i glasno predstavili rezultati rada ASK za prethodnu godinu, i na taj način ostavilo javnosti da prosudi da li ASK radi selektivno. Smatra da činjenica da ASK u potpunosti postupa po Godišnjem planu provjere izvještaja o приходима i imovini javnih funkcionera, kao i po svim prijavama, predstavlja garanciju neselektivnosti. Vjerovatno postoji i propusta u radu, ali upravo zbog toga je svima omogućena sudska zaštita, gdje mogu preispitivati odluke ASK.

Osvrnuvši se na izlaganje Jelene Perović na sjednici Odbora za antikorupciju, a s obzirom na interes javnosti, pitala je Jelenu Perović da li ASK u ovom trenutku može da pokrene određene postupke kada su u pitanju javne nabavke, ili se prije toga mora izmijeniti Zakon o javnim nabavkama.

U odnosu na pitanje dodjele stanova i stambenih kredita, zatražila je informaciju o tome da li je ASK izvršila svoje zakonom propisane obaveze i donijela odluke, ili i dalje postoje određeni predmeti koji su u radu. Smatra da Savjet mora biti pravovremeno i potpuno informisan o svim pitanjima koja okupiraju pažnju javnosti, a koja se tiču nadležnosti ASK, kako bi u svakoj prilici pred javnosti mogli da daju prave informacije.

U odnosu na ocjene da postoji selektivnost u radu, pitala je Jelenu Perović postoji li strategija u okviru ASK da se takva percepcija javnosti promijeni, jer se očigledno u javnosti nameće stav da neko drugi izvan ASK treba da odlučuje o prioritetima u radu ASK.

Kada su u pitanju ranija zakonska tumačenja ASK u odnosu na obaveze javnih funkcionera, koja su u međuvremenu promijenjena, pitala je da li su javni funkcioneri obaviješteni o promjeni stava ASK o svojim obavezama, i na koji način zbog promjene stava ASK neće trpjeti sankcije.

U odnosu na činjenicu da u prethodnom periodu organi vlasti nisu imali tačnu i potpunu evidenciju o javnim funkcionerima, zbog čega se dešavalo da su određeni funkcioneri uspijevali da dokažu na sudu da je bilo propusta organa vlasti, pitala je na koji način ASK može da utiče na to da organi vlasti imaju precizne informacije o javnim funkcionerima.

Momčilo Radulović je kazao da je poboljšana percepcija javnosti u odnosu na rad ASK i da određeni članovi Odbora za antikorupciju iznose svoje političke stavove, a da u neformalnom razgovoru kažu da moraju tako da govore, iako to ne misle.

Zlatko Vujović se nadovezao, ocijenivši na da je ključni problem kod loše pecepcije javnosti taj da je nekoliko aktuelnih slučajeva iz prethodnog perioda zamaglilo ostale rezultate rada, i na taj način stvorilo sliku u javnosti da je ASK selektivna. S tim u vezi, predložio je da ASK izradi bazu podataka o javnim funkcionerima koji su u parijskim organima i koji su prekršajno kažnjavani, te izvede statistiku koliko funkcionera je kažnjeno iz koje partije. Takođe, kako bi se unparijedila preventivna uloga ASK i smanjilo opterećenje stručnih službi u ASK, predložio je da se putem operatera mobilne telefonije javni funkcioneri informišu o obavezi podnošenja izvještaja o prihodima i imovini. Isto može da se uradi i sa odgovornim licima u političkim subjektima.

Jelena Perović je kazala da je ASK poslala dopise svim organima vlasti o obavezama javnih funkcionera koje proističu iz ZSK. U odnosu na pitanja Goranke Vučinić, odgovorila je da se je bilo nekoliko predmeta koji su se vodili pred ASK po prijavama, a koje se odnose na zloupotrebe u oblasti javnih nabavki, ali da zbog povjerljivosti postupka ne može da govori o detaljima. Nadležnost ASK je da pokrene navedene postupke i ispita činjenice u okviru svojih nadležnosti, i da iste prosijedi

nadležnom tužilaštvu, ukoliko ocijeni da postoje elementi krivičnog djela. Do navedenih slučajeva ASK je došla kontrolu izborne kampanje. Pojasnila je da su kontrolisane sve firme sa kojima su organi vlasti sklopili ugovore o javnim nabavkama, tj. da li su odgovorna lica u tim firmama bili donatori političkih partija. Navedena provjera je rezultirala pokretanjem 6 postupaka pred ASK, gdje je zatraženo da se donacija vrati i izdati su prekršajni nalozi.

U odnosu na pitanje stanova i stambenih kredita, odgovorila je da je na inicijativu Savjeta ASK formirana Radna grupa koja je izradila predloge za unapređenje zakonodavstva u toj oblasti, ali da je sporna Odluka Vlade CG i dalje na snazi. Agencija je do sada učinila transparentnim sve podatke o javnim funkcionerima kojima su dodijeljeni stanovi i stambeni krediti.

Govoreći o promijenjenom stavu ASK o obavezama javnih funkcionera, kazala je da je zauzet drugačiji stav u odnosu na savjetnike predsjednika Crne Gore, za koje je utvrđeno da su javni funkcioneri u smislu ZSK, imajući u vidu da se radi o licima koja se biraju na mandat. Oni su o tome obaviješteni, a postupak je pokrenut protiv jednog savjetnika predsjednika države.

Goranka Vučinić je, u odnosu na pitanje stanova i stambenih kredita, predožila da Savjet uputi inicijativu prema Vladi Crne Gore da stavi van snage Odluku o rješavanju stambenih potreba javnim funkcionerima, i na taj način izvrši pritisak da se navedena oblast zakonski uredi u smislu obezbježivanja pune transparentnosti i jedanokog prava svih da apliciraju.

Rifat Hadrović je, takođe, pohvalio sadržaj Izvještaja i rezultate koje je postigla Agencije u izvještajnom periodu. U odnosu na podatak da je Upravni sud poništio 6 od 8 odluka koje je donijela ASK iz prethodnog perioda, pitao je da li su iste poništene iz procesnih razloga ili zbog povrede materijalnog prava. Takođe, pitao je da li je ASK kontrolisala zakonitost donacija organima vlasti, imajući u vidu da ih je veliki broj, a da iste predstavljaju jedan od rizika korupcije.

Jelena Perović je odgovorila da se radi o odlukama iz 2017., 2018. i 2019. godine, koje su većinom poništene zbog toga što su potpisivane od strane neovlašćenog lica, a i zbog toga što je Upravni sud je postavio pitanje retroaktivne primjene prava. Pojasnila je da je Upravni sud, na osnovu jedne odluke Vrhonog suda iz 2015. godine, zauzeo stav da primjena zakona koji je prestao da važi ne predstavlja

retroaktivnu primjenu prava, imajući u vidu da se u materijalno-pravnom smislu radi o normi koja je ista kao u važećem zakonu. To pravno išljenje je diskutabilno zbog prelaznih i završnih odredbi ZSK kojima je propisano da će se započeti predmeti rješavati po zakonu koji je važio u vrijeme kada je postupak pokrenut, dok se na nove postupke primjenjuje ZSK. U odnosu na donacije, kazala je da su podaci prikupljeni i da će se u narednom periodu krenuti sa kontrolom, jer zbog ograničenih kadrovskih kapaciteta u ASK to nije bilo moguće ranije izvršiti.

Kako više nije bilo zainteresovanih za diskusiju, **predsjedavajući** je konstatovao da se Savjet ASK upoznao sa Izveštajem o sprovođenju Plana rada ASK za 2021. godinu, uz jednoglasnu ocjenu su postignut konkretni rezultati i mjerljivi rezultati, posebno u poređenju sa istim periodom 2020. godine.

Druga tačka: Tekuća pitanja

Dogovoreno je da 50. sjednica održi 24. maja 2021. godine u 10 sati.

Savjet ASK, na 49. sjednici, usvojio je sljedeće

ZAKLJUČKE I/ILI KONSTATACIJE:

1. Savjet ASK se upoznao sa Izveštajem o sprovođenju Plana rada ASK za 2021. godinu, uz jednoglasnu ocjenu su postignut konkretni rezultati i mjerljivi rezultati, posebno u poređenju sa istim periodom 2020. godine.;
2. Dogovoreno je da 50. sjednica održi 24. maja 2021. godine u 10 sati.

Sjednica je zaključena u 11.30h

Sastavni dio ovog zapisnika je Prvi kvartalni izvještaj o sprovođenju Plana rada ASK za 2021. godinu.

Broj 00 –

Podgorica, 17. jun 2021. godine

SEKRETARKA SAVJETA

Aleksandra Vojinović, s.r.

PREDSJEDNIK SAVJETA

Momčilo Radulović, s.r.